

on-line >>> www.alnari.rs
mail to >>> office@alnari.rs

Naziv originala:
Salman Rushdie
LUKA AND THE FIRE OF LIFE

Copyright © 2010 by Salman Rushdie
Translation Copyright © 2011 za srpsko izdanje Alnari d.o.o.

ISBN 978-86-7710-702-4

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

SALMAN
RUŽDI

LUKA I
VATRA ŽIVOTA

Prevela Zvezdana Šelmić

alnari
PUBLISHING

Beograd, 2011.

GLAVA PRVA

Užasna stvar koja se desila jedne prekrasne zvezdane noći

Bio jednom, u gradu Kahaniju, u zemlji Alifbeji, dečak po imenu Luka, koji je imao dva ljubimca, medveda po imenu Kuca i psa po imenu Meda, što je značilo da kad god bi viknuo „Kuco!“, pojavio bi se medved, prijateljski se gegajući na zadnjim nogama, a kad god bi viknuo „Medo!“, dotrčao bi pas, mašući repom. Kuca, mrki medved, umeo je ponekad da bude malo gundav i nakrivo nasaden, ali je bio odličan plesač, umeo je da se podigne na zadnje noge i izvede prefinjeni i graciozni valcer, polku, rumbu, vah-vatusi i tvist, kao i plesove iz bližih krajeva, toptavu *bangru*, lepršavi *gomar* (za koji je nosio suknjicu ukrašenu ogledalcima), ratničke plesove zvane *spo* i *tang-ta*, kao i p-
anov ples sa juga. Meda, pas, bio je rase smeđi labrador, a po

prirodi umiljat i blag, mada bi se ponekad unervozio i suviše uzbudio; on uopšte nije umeo da pleše, jer je imao, kako se kaže, četiri leve noge, ali to je nadoknađivao savršenim sluhom, tako da je mogao da otpeva bilo šta, pa je tako zavijao melodije najpopularnijih pesama i nikad nije falširao. Pas Meda i medved Kuca su vrlo brzo postali mnogo više od Lukinih ljubimaca. Pretvorili su se u njegove najbliže saveznike i najodanije zaštitnike, toliko žestoke da niko nije ni pomišljao da ga gnjavi dok su oni u blizini, čak ni onaj užasni Packo iz škole, koji se obično ponašao kao potpuni divljak.

Evo kako je Luka stekao ove neobične pratioce. Jednog lepog dana, kada mu je bilo dvanaest godina, u grad je došao cirkus – i to ne bilo kakav cirkus, nego VPP, Veliki plameni prsten, najčuveniji cirkus u čitavoj Alifbeji, koji „ponosno predstavlja čuvenu i veličanstvenu vatrenu iluziju“. Zato se Luka u početku mnogo razočarao kada je njegov otac, pripovedač Rašid Halifa, rekao da neće ići da pogledaju predstavu. „To je mučenje životinja“, objasnio mu je Rašid. „Nekada je možda bio veličanstven, ali danas je VPP vrlo, vrlo daleko od toga.“ Lavica pati od karijesa, rekao je Rašid Luki, tigrica je slepa, slonovi su izgladneli, a i ostatak cirkuske menažerije je isto tako jadan. Upravnik Velikog plamenog prstena bio je užasni i ogromni kapetan Ag, takođe poznat i kao Veliki Gospodar Plamena. Životinje su se toliko plašile pucanja njegovog biča da su lavica sa zuboboljom i slepa tigrica i dalje skakale kroz obruče i pravile se mrtve, a mršavi slonovi su i dalje pravili piramidu iz straha da će se on naljutiti, jer Ag je bio čovek koji se brzo ljuti, a retko se smeje. Čak i kad bi gurnuo glavu, sa sve cigarom, u raširene čeljusti lavice, ona

se plašila da mu je odgrize, za slučaj da nekako odluči da je ubije iznutra, iz njenog stomaka.

Rašid je pratio Luku kući iz škole, noseći, kao i obično, jednu od svojih jarkih safari košulja (ova je bila purpurno-crvena) i svoj voljeni, ofucani panama-šešir, i slušao je Luku kako mu priča šta se dešavalo u školi. Luka je zaboravio ime rta na samom kraju Južne Amerike, pa je na kontrolnom iz geografije napisao „Havaji“. S druge strane, setio se imena prvog predsednika svoje zemlje i pravilno ga je napisao u kontrolnom iz istorije. Tokom fizičkog dobio je udarac u glavu Packovim štapom za hokej. Ipak, postigao je dva gola na utakmici i to je donelo pobjedu njegovom timu. Osim toga, najzad je savladao veštinu pucketanja prstima, tako da je proizvodio jasan, oštar zvuk. Dakle, bilo je i dobrih i loših stvari. Sve u svemu, ne tako loš dan; tek će postati značajan, jer to je bio dan kada su videli paradu cirkusanata koji su prolazili gradom da bi podigli Veliku šatru kraj obale moćne Silsile. To je bila široka, lenja, ružna reka vode boje blata, koja je tekla kroz grad nedaleko od njihove kuće. Pogled na beživotne kakadue u kavezima i na žalosne kamile koje se vuku ulicom pogodilo je Lukino plemenito mlado srce. Ipak, najtužniji od svega bio mu je kavez iz kojeg su žalostan pas i još žalosniji medved tužno gledali oko sebe. Na samom kraju parade bio je kapetan Ag, sa svojim gusarskim crnim očima i varvarskom, čupavom bradom. Luku je iznenada obuzeo bes (a on je bio dečak koji se retko ljuti i mnogo češće smeje). Kada je Veliki Gospodar Plamena bio tačno ispred njega, Luka je povikao iz sveg glasa: „Neka životinje prestanu da slušaju tvoja naređenja i neka tvoji prstenovi vatre progutaju tvoj glupi šator!“

Desilo se da je baš tada kada je Luka ljutito uzviknuo bio jedan od onih retkih trenutaka kada, nekom neobjašnjivom igrom slučaja, svi zvuci u vaseljeni istovremeno utihnu, automobili prestanu da trube, skuteri prestanu da *puć-puć-pučkaju*, ptice prestanu da krešte sa drveća i svi prestanu da govore u isto vreme, i u toj čarobnoj tišini Lukin glas je odjeknuo snažno kao pucanj iz puške, a njegove reči su se širile sve dok nisu ispunile nebesa, a možda su našle put čak i do nevidljivog doma Sudbine, koja, ako je verovati nekim ljudima, vlada svetom. Kapetan Ag se trgao kao da ga je neko ošamario, pa se zagledao pravo Luki u oči, pogledom toliko punim divlje mržnje da se dečak jedva održao na nogama. Potom je svet nastavio da proizvodi uobičajene zvuke, cirkuska parada je produžila dalje, a Luka i Rašid su otišli kući na večeru. Samo što su Lukine reči i dalje ostale negde u vazduhu, obavljajući svoj tajni zadatak.

Te noći je u vestima na televiziji javljeno da su, neobičnom igrom slučaja, sve životinje cirkusa VPP jednoglasno odbile da nastupaju. U prepunom šatoru, na zaprepašćenje kostimiranih klovnova i obično obučenih posetilaca, pobunile su se protiv svog gospodara u neviđenom činu prkosa. Veliki Gospodar Plamena je stajao u sredini arene svog cirkusa Veliki plameni prsten, izvikujući naredbe i pucketajući bičem, ali kada je video da sve životinje počinju da koračaju mirno i polako, pravo prema njemu, sa svih strana, sve dok nisu načinile životinjski krug besa, hrabrost ga je izdala, pa je pao na kolena, plačući i preklinjući da mu poštede život. Publika je počela da zviždi i da baca voće i jastuke, a potom i teže predmete, kamenje, na primer, i orahe, i telefonske imenike. Ag se okrenuo i pobegao. Životinje su se razdvojile

na jednom mestu da bi ga propustile, a on je otrčao plačući kao malo dete.

To je bila prva neobična stvar. Druga se desila kasnije te noći. Zvuk je počeo negde oko ponoći, zvuk nalik na šuškanje i pucketanje milijarde suvih listova, ili možda biliona, zvuk koji se širio skroz od Velike šatre kraj obale Silsile pa do Lukine sobe, i uspeo je da ga probudi. Kada je pogledao kroz prozor svoje sobe, video je da veliki šator gori, plamteći ogromnim plamenom na poljani kraj rečne obale. Veliki Plameni Prsten je bio zahvaćen požarom; to nije bila iluzija.

Lukina kletva se ostvarila.

Treća neobična stvar se desila sledećeg jutra. Pas sa ogrlicom na kojoj je pisalo „Meda“ i medved sa ogrlicom na kojoj je pisalo „Kuca“ pojavili su se tačno pred Lukinim vratima – kasnije će se Luka pitati kako su uspeli da ga nađu – a Kuca, medved, počeo je da se veselo vrti i skakuće, dok je Meda, pas, kevtao vedru melodiju. Luka, njegov otac Rašid Halifa, njegova majka Soraja Halifa i njegov stariji brat Harun okupili su se na vratima kuće da ih gledaju, a sa verande prekoputa njihova komšinica, gospođica Onita, doviknula je: „Pripazite se! Kada životinje počnu da pevaju i plešu, očito se radi o nekakvom veštičjem poslu!“ Ali Soraja Halifa se na to samo nasmejala. „Životinje proslavljaju što su slobodne“, rekla je. Onda se Rašid uozbiljio i ispričao svojoj ženi o Lukinoj kletvi. „Meni se čini“, dodao je, „da ako ovde ima ikakvog veštičjeg posla, onda je taj posao zakuvao naš mali Luka, a ove dobre životinje su došle da mu se zahvale na tome.“

Druge cirkuske životinje su nestale u divljini i više nikada nisu viđene, ali pas i medved su očito želeli da ostanu ovde.

Čak su doneli i svoju užinu. Medved je nosio kofu ribe, a pas je nosio mali kaput sa džepom punim kostiju. „Pa zašto da ne?“, veselo je uzviknuo Rašid Halifa. „Mojim pripovedačkim predstavama dobro bi došlo malo osveženja. Ništa ne privlači pažnju publike kao nastup psa i medveda sa pevanjem i plesom.“ Tako je bilo odlučeno, a nešto kasnije istog dana poslednju reč je rekao Lukin brat Harun. „Znao sam da će se to uskoro desiti“, rekao je. „Dostigao si godine u kojima ljudi u ovoj porodici prelaze granicu magijskog sveta. Sada je tvoj red da doživiš avanturu – da, najzad! – i izgleda da si upravo počeo nešto novo. Ali budi oprezan. Kletva je opasna moć. Nikada nisam uspeo da izvedem nešto tako, pa, mračno.“

Moja sopstvena avantura, zadivljeno je pomislio Luka, a njegov stariji brat se nasmešio, jer je vrlo dobro znao za Lukinu *tajnu zavist*, koja zapravo *nije bila nimalo tajna*. Kada je Harun imao godina kao Luka sada, putovao je na Zemljin drugi mesec, prijatelji se sa ribama koje govore u stihovima i sa baštovanom načinjenim od lotosovog korena, i učestvovao je u svrgavanju sa prestola zlog majstora kulta Hatam-Šuda, koji je pokušavao da uništi samo More priča. U poređenju s tim, Lukina najveća avantura do danas bila je učestvovanje u Velikim ratovima na školskom igralištu, u kojima je predvodio svoju vojsku, Intergalaktičke pingvine, do čuvene pobede protiv Armije imperijalne visosti koju je predvodio njegov omrznuti suparnik Adi Packo, ili Crvena Guza, a presudnu ulogu odigrao je odvažni vazdušni napad papirnih aviončića natovarenih svrbljivim praškom. Bilo je izuzetno zadovoljstvo gledati Packa kako skače u jezerce na igralištu ne bi li smirio svrab koji mu se širio čitavim telom;

ali Luka je znao da, u poređenju sa Harunovim postignućima, ovo njegovo zapravo nije ništa. Harun je, opet, znao koliko Luka čezne za pravom avanturom, po mogućnosti takvom koja uključuje neverovatna stvorenja, putovanja na druge planete (ili makar satelite) i PP5ZO5, to jest Procese prezapetljane za otpetljavanje. Ali sve do sada uvek je pokušavao da obuzda Lukine želje. „Pazi dobro šta želiš“, govorio je Luki, a ovaj mu je odgovarao: „Iskreno rečeno, to je verovatno nešto najbezveznije što si ikada kazao.“

Uopšte, dva brata, Harun i Luka, retko su se svađali i zapravo su se neobično lepo slagali. Razmak od osamnaest godina pokazao se kao odlično mesto da se odlože svi problemi koji ponekad niknu između braće, sva ona sitna nerviranja koja mogu navesti starijeg brata da slučajno lupi glavom mlađeg o kamenu zid, ili da mu greškom stavi jastuk preko lica dok spava; ili mogu ubediti mlađeg brata kako je baš dobra ideja napuniti cipele onog starijeg slatkim, lepljivim prezrelim mangom, ili osloviti njegovu novu devojkicu imenom neke druge i onda se pretvarati da je to samo nehota pogreška. Dakle, ništa od toga se nije dešavalo. Harun je učio svog mlađeg brata mnogim korisnim stvarima, na primer kik-boksu, i pravilima kriketa, i koja muzika je kul, a koja nije; a Luka je prosto obožavao svog starijeg brata i smatrao je da ovaj liči na velikog medveda – pomalo na Kucu – ili možda na prijatnu planinu obraslu strnjikom, sa širokim osmehom pri vrhu.

Luka je zapanjio ljude već samim tim što se rodio, jer je njegovom bratu Harunu bilo već osamnaest godina kada je

Soraja, kojoj je tada bila četrdeset jedna, rodila i drugog sina. Njen muž Rašid prvo nije znao šta da kaže, a onda je, kao i obično, imao da kaže i previše. U porodilištu kod Soraje uzeo je svog novorođenog sina, nežno ga držeći u naručju, i zasuo ga nerazumnim pitanjima. „Ko bi to i pomislio? Otkle si se ti stvorio, momče? Kako si stigao ovamo? Šta imaš da kažeš u svoju odbranu? Kako se zoveš? Kakav ćeš porasti? Šta želiš od života?“ Imao je pitanje i za Soraju. „U našim godinama“, čudio se, odmahujući proćelavom glavom. „Šta može da znači jedno takvo čudo?“ Rašidu je tada bilo pedeset godina, ali u tom trenutku je zvučao kao svaki mladi, žutokljuni otac zaprepašćen tek stečenom odgovornošću, možda čak i pomalo uplašen time.

Soraja je uzela bebu nazad i počela da umiruje bebinog oca. „Zove se Luka“, rekla je, „a smisao ovog čuda je u tome da smo, izgleda, doneli na svet momka koji može da obrne proticanje vremena, da ga natera da teče u suprotnom smeru i ponovo nas učini mladim.“

Izgleda da je Soraja znala o čemu govori. Kako je Luka rastao, njegovi roditelji kao da su se podmlađivali. Kad je mali Luka prvi put sam seo, na primer, njegovi roditelji više nisu bili u stanju da mirno sede. Kada je počeo da puzi, oni su skakutali na sve strane kao raspoloženi zečevi. Kada je prohodao, skakali su od radosti. A kada je progovorio prve reči – o! – pomislili biste da je čitava legendarna Bujica reči počela da lije iz Rašidovih usta, jer on prosto nije mogao da prestane da priča o velikom uspehu svog sina.

Bujica reči, inače, izvire iz Mora priča i teče u Jezero mudrosti, čije vode su osvetljene Svitanjem dana, a iz njega izvire Reka vremena. Jezero mudrosti, kao što je dobro

poznato, leži u senci Planine znanja, na čijem vrhu gori Vatra života. Ovi važni podaci o izgledu – zapravo, i o samom postojanju – Sveta magije skrivani su hiljadama godina, a čuvali su ih tajanstveni, kapuljačama prikriveni momci koji sebe nazivaju Alimi, ili Učeni. No, tajna je sada izašla na videlo. Izneo ju je široj javnosti Rašid Halifa, u svojim mnogobrojnim proslavljenim pričama. Tako su svi u Kahaniju bili sasvim svesni da postoji Svet magije, koji postoji paralelno sa ovim našim, nemagijskim, i da iz tog sveta potiču bela magija, crna magija, snovi, košmari, priče, laži, zmajevi, vile, plavobradi duhovi iz lampe, mehaničke ptice koje čitaju misli, zakopana blaga, muzika, romani, nada, strah, dar večnog života, anđeo smrti, anđeo ljubavi, prekidi, šale, dobre ideje, grozne ideje, srećni završeci – skoro sve što može biti imalo zanimljivo. Alimi, koji smatraju da Znanje pripada samo njima i da je suviše dragoceno da bi ga delili sa bilo kime drugim, verovatno su mrzeli Rašida Halifu zato što je, takoreći, pustio mačku iz džaka.

Ali još nije vreme da se govori – kao što ćemo na kraju ipak morati da govorimo – o *mačkama*. Neophodno je, pre svega, da govorimo o užasnoj stvari koja se desila jedne prekrasne zvezdane noći.

Kako je Luka rastao, pokazalo se da je levoruk, a njemu se često činilo da je ostatak sveta uređen pogrešno, a ne on. Kvake na vratima su se okretale na pogrešnu stranu, šrafovi su zahtevali da budu zašrafljeni u pravcu kazaljke na satu, gitare su bile naštimovane naopačke, a pismo kojim se piše većina jezika na svetu zapisuje se nezgodno, sleva-nadesno,

osim jednog, kojeg on, eto, nije uspeo da nauči. Grnčarski točkovi se okreću pogrešno, derviši bi se bolje vrteli da se vrte na suprotnu stranu, i koliko bi bolji i logičniji bio čitav svet, mislio je Luka, kad bi sunce izlazilo na zapadu i zalazilo na istoku. Kada je sanjao u životu u tim Naopakim dimenzijama, o alternativnoj, levorukoj Planeti druge strane na kojoj bi on bio normalan a ne neobičan, Luka bi se ponekad sneveselio. Njegov brat Harun bio je desnoruk kao i svi ostali, pa mu je stoga sve bilo lakše, a to nekako nije bilo pošteno. Soraja je govorila Luki da se ne žalosti. „Ti si dete sa mnogo darova“, govorila je, „i možda si u pravu što veruješ da je leva strana ona prava strana, a da mi ostali nemamo pravo, nego radimo naopačke. Pusti da te tvoje ruke vode kuda one žele. Samo pazi da uvek budu zauzete. Idi levo kad god možeš, samo nemoj lenstvovati; nemoj dozvoliti da u ma čemu zaostaješ.“

Pošto je Lukina kletva cirkusa Veliki plameni prsten tako spektakularno uspela, Harun ga je često upozoravao, prilično strašnim glasom, da njegova levorukost može biti znak mračnih moći koje polako rastu u njemu. „Samo budi oprezan“, govorio je Harun, „nemoj nikada poći Levim putem.“ Levi put je, navodno, bio put ka crnoj magiji, ali pošto Luka nije imao nikakvu predstavu kako se kreće tim putem, čak i kad bi hteo, odbacio je bratovo upozorenje kao jednu od onih stvari koje je Harun ponekad govorio da bi ga zavitalavao, ne shvatajući da Luka ne želi da ga iko zavitalava.

Možda zato što je sanjao o prelasku u Levoruku dimenziju, ili možda zato što mu je otac bio profesionalni pripovedač, ili možda zbog velike avanture starijeg brata Haruna, ili možda bez ikakvog razloga osim što je prosto bio takav, Luka

je razvio veliko zanimanje za druge stvarnosti. U školi je postao tako ubedljiv glumac da je – kad bi glumio grbavca, ili cara, ili ženu, ili boga – svako ko je gledao njegovu predstavu odlazio ubeđen kako je dečak nekako privremeno stekao grbu, nasledio presto, promenio pol ili postao božanstvo. A kada je crtao i slikao, na primer očeve priče o pticama pamtilicama sa slonovskom glavom, koje se sećaju svega što se ikada desilo, ili ribe bolovanke koje plivaju Rekom vremena, ili o Zemlji izgubljenog detinjstva, ili o Mestu gde niko ne živi, ti crteži su postajali čudesni, fantazmagorični, bogato obojeni i kao da su oživljavali. U matematici i hemiji, nažalost, nije bio tako sjajan. To se nije dopadalo njegovoj majci, koja je, iako je umela da peva kao anđeo, uvek bila razumna i praktična osoba; ali je potajno radovalo njegovog oca, jer je za Rašida Halifu matematika bila jednako tajanstvena kao kineski jezik, a mnogo manje zanimljiva – kao dečak, Rašid je dobijao slabe ocene iz hemije zato što bi prosuo koncentrovano sumpornu kiselinu preko kontrolnog zadatka, pa ga je predavao s mnoštvom rupa.

Srećom po Luku, on je živeo u vremenu u kojem se skoro beskonačan broj paralelnih stvarnosti prodaje u vidu igračaka. Kao i svi koje je poznao, odrastao je uništavajući flote neprijateljskih raketnih brodova, bio je mali vodoinstalater na putu kroz mnoštvo skakutavih, gorućih, rotirajućih, izuvijanih nivoa kako bi spasao nacifranu princezu iz zamka čudovišta, pretvarao se u nadzvučnog ježa i uličnog borca i rok zvezdu, i mirno je nastavljao da se bori, pod plaštom i kapuljačom, dok je demonska prilika sa ogromnim rogovima i crno-crvenim licem skakutala oko njega mašući dvoseklom svetlosnom sabljom. Kao i svi koje je poznao,

pridruživao se imaginarnim zajednicama u sajber-prostoru, elektroklubovima u kojima bi uzimao identitet, na primer, Intergalaktičkog pingvina nazvanog po jednom od Bitlsa, ili kasnije, potpuno izmišljenog letećeg bića čiju visinu, boju kose pa čak i pol je mogao da bira i menja kako mu se dopadne. Kao i svi koje je poznavao, Luka je posedovao širok izbor raznoraznih džepnih kutijica za alternativnu stvarnost i provodio je veliki deo slobodnog vremena napuštajući svoj svet i ulazeći u bogate, šarolike, muzičke, i pune izazova vasseljene u tim kutijama, vasseljene u kojima je smrt samo privremena (sve dok ne napraviš suviše grešaka, pa postane stalna), a život je nešto što se može osvojiti, ili sakupljati, ili čudesno dobijati zato što si slučajno udario glavom u pravu ciglu, ili si pojeo pravu pečurku, ili si prošao kroz onaj pravi magijski vodopad, a možeš da sakupiš onoliko života koliko ti omogućavaju veština i sreća. U Lukinoj sobi, pored malog televizora, stajalo je njegovo najveće blago, najmagičnija od svih kutija, ona koja nudi najpotpunija, najsloženija putovanja u druge prostore i drugačije vreme, u zonu višestrukog života i privremene smrti: njegova konzola za igre. I baš kao što se Luka u školskom dvorištu pretvarao u moćnog Generala Luku, pobednika nad Armijom imperijalne visosti, zapovednika strašne LVS, ili Lukinih vazdušnih snaga, sastavljenih od papirnih aviona natovarenih bombama sa svrbljivim praškom, tako se taj isti Luka, kad bi izašao iz sveta matematike i hemije i ušao u Zonu igrica, osećao kao *kod kuće*, i to na jedan potpuno drugačiji način nego što se osećao kao *kod kuće* u svojoj kući, ali ipak kao *kod kuće*, i postajao je, barem u svojoj glavi, Super-Luka, Veliki gospodar igara.

I opet je njegov otac, Rašid Halifa, podsticao Luku i pokušavao, sa smešno malo veštine, da mu se pridruži u ovim avanturama. Soraja nije bila oduševljena, jer je, kao svaka žena zdravog razuma koja ne veruje tehnologiji, brinula da različite magične kutije emituju nevidljive zrake i talase koji će uništiti mozak njenom voljenom sinu. Rašid je odbacivao njene strepnje, a Soraja je zbog toga brinula još više. „Nema zraka! Ni talasa!“, vikao je Rašid. „Ali vidi kako mu se razvija koordinacija oka i ruke, i kako rešava probleme, zagonetke, prepreke, prolazi kroz nivoe sa lakoćom i stiže izuzetne sposobnosti.“

„To su beskorisne sposobnosti“, odvrćala je Soraja. „U stvarnom svetu nema nivoe, samo teškoća. Ako u igri napravi nekakvu grešku, uvek ima novu šansu. Ako napravi grešku na kontrolnom iz hemije, dobija lošu ocenu. Život je teži od video-igrice. To on treba da zna, a trebalo bi da znaš i ti.“

Rašid se nije predavao. „Pogledaj kako mu prsti lete preko kontrola“, rekao je. „U tim svetovima mu ne smeta što je levoruk. Začudo, on je skoro ambidekster.“ Soraja je uvređeno frknula. „Da li si video kakav mu je rukopis?“, upitala je. „Da li će mu ti njegovi ježevi i vodoinstalateri pomoći oko toga? Da li će ga sve to pištanje i škripanje provesti kroz školu? Kakvi zvuci! Kao da je neko povukao vodu u klozetu.“ Rašid se na to pomirljivo nasmešio. „To su samo zvučni efekti“, počeo je, ali Soraja mu je okrenula leđa i otišla svojim poslom, mašući rukom iznad glave. „Ne govori mi o tim stvarima“, rekla je preko ramena najdostojanstvenijim glasom. „Nisam ti ja za to.“

Nikakvo čudo što Rašid Halifa nije uspevaao da se snađe na konzoli. Većim delom života bio je dobro poznat po pričljivosti, ali kad je trebalo nešto raditi rukama, to je uvek bio problem. Ruke su mu bile nespretne, trapave, nesigurne. Imao je, kako se ponekad kaže, dve leve ruke. Tokom šezdeset dve godine postojanja ispustile su bezbroj predmeta, pokvarile ih još više, petljale su oko stvari koje nisu uspele da ispuste ili pokvare i brljale su sve što napišu. Sve u svemu, jedva da su bile korisne. Ako bi Rašid pokušao da zakuca ekser u zid, jedan od njegovih prstiju uvek bi se našao gde ne treba, a on je oduvek bio vrlo osetljiv na bol. I tako, kad god bi se Rašid ponudio da nečim pomogne Soraji, ona bi ga zamolila – pomalo neljubazno – da bude zlatan i ne petlja se u to.

Mada, s druge strane, Luka se sećao vremena kada su ruke njegovog oca zaživele sopstvenim životom.

To je bilo sasvim tačno. Kada je Luki bilo samo par godina, ruke njegovog oca počele su da žive, pa čak i da misle sasvim samostalno. Imale su i imena: zvale su se Niko (desna ruka) i Koješta (leva); uglavnom su bile poslušne i radile su sve što je Rašid od njih želeo, na primer mahale su po vazduhu kada je želeo nešto da naglasi (jer je on mnogo voleo da priča), stavljale su mu hranu u usta u pravilnim razmacima (jer je on mnogo voleo da jede). Takođe su bile voljne da operu deo Rašida koji je on zvao „mesto gde se leđa prestaju pristojno zvati“, što je bilo vrlo ljubazno od njih. Ali, kao što je Luka brzo otkrio, pri golicanju su imale sopstvenu volju, naročito kada je on bio negde u blizini. Ponekad, kada bi desna ruka počela da golica Luku a on molio: „Prestani, molim te prestani“, njegov otac je odgovarao: „Nisam to ja.

To je Niko“, a kada bi se pridružila i leva ruka, a Luka se, plačući od smeha, pobunio: „Ti si, ti me to golicaš“, otac je odgovarao: „Znaš šta? To je Koješta.“

Ipak, kasnije su Rašidove ruke usporile i postepeno su ponovo postale samo obične ruke. Zapravo, i ostali delovi Rašida su takođe usporili. Koračao je sporije nego ranije (mada nikada nije koračao brzo), jeo je sporije (mada ne baš mnogo sporije), a najviše je zabrinjavalo što je pričao sporije (a on je oduvek pričao vrlo, vrlo brzo). Sporije se smešio nego ranije, a Luki se ponekad činilo da i misli u očevoj glavi nekako usporavaju. Čak i priče koje je pričao kao da su se kretale sporije nego ranije, a to je bilo loše za posao. „Ako nastavi tako da se usporava“, uznemireno je reka sebi Luka, „uskoro će se potpuno zaustaviti.“ Pomisao na potpuno zaustavljenog oca, zaglavljelog usred rečenice, usred pokreta, usred koraka, prosto zamrznutog za sva vremena, bila je zastrašujuća; ali izgledalo je da se stvari odvijaju upravo u tom pravcu, osim ako se ne desi nešto što bi vratilo brzinu Rašidu Halifi. Zato je Luka počeo da razmišlja o načinima na koje bi ubrzao svog oca; gde je papučica koja se pritisne da mu vrati istrošeno ubrzanje? Ali pre nego što je stigao da reši taj problem, desila se užasna stvar jedne prekrasne zvezdane noći.

Jedan mesec i jedan dan po dolasku psa Mede i medveda Kuce u kuću Halifinih, nebo nad gradom Kahanijem, nad rekom Silsilom i nad morem iza nje bilo je čudesno puno zvezda, toliko blistavo od zvezda da su čak i mrgud-ribe iz dubina vode izlazile da iznenađeno pogledaju, pa su počele, protivno svojoj volji, da se smeše (a ako ste ikada videli nasmešenu mrgud-ribu, koja pri tom izgleda iznenađeno, znaćete da to nije baš lep prizor). Kao nekom čarolijom, debela

pruga same galaksije blistala je na vedrom noćnom nebu, kao podsetnik svima kako je to bilo u stara vremena, pre nego što su ljudi zagadili vazduh i sakrili nebesa od pogleda. Zbog smoga je postalo tako neobično videti Mlečni put nad gradom da su se ljudi dovikivali od kuće do kuće, pozivajući komšije da izađu na ulicu i pogledaju. Svi su pohrlili iz kuća i stajali su visoko podignute brade, kao da čitav komšiluk traži da ih neko golica, a Luka je za trenutak pomislio da bude dežurni golicač, ali se brzo predomislio.

Zvezde na nebu kao da su plesale, kao da su se kretale ukrug, u veličanstvenim, komplikovanim šarama, nalik na žene na svadbi obučene u najlepšu odeću, žene koje blistaju belo i zeleno i crveno od dijamanta, smaragda i rubina, blistave žene koje plešu preko neba, okićene plamenim draguljima. A ples sa neba ponavljao se i na ulicama – ljudi su izneli daire i bubnjeve, i slavili su kao da je nečiji rođendan. Meda i Kuca su takođe slavili, zavijajući i cupkajući, a Harun, Luka, Soraja i njihova komšinica gospođica Onita takođe su plesali. Samo se Rašid nije pridružio veselju. Sedeo je na verandi i gledao, i niko, čak ni Luka, nije mogao da ga natera da ustane. „Nekako sam težak“, rekao je. „Noge su mi kao vreće uglja, a ruke kao cepanice. Mora da se ona sila teže nekako uvećava oko mene, jer sve me vuče ka zemlji.“ Soraja mu je rekla da je obična lenština, a posle nekog vremena i Luka je ostavio oca da sedi tamo gde je i jede bananu sa grane koju je kupio od trgovca u prolazu, otrčavši da se pridruži karnevalu pod zvezdama.

Velika nebeska predstava trajala je do kasno u noć i, dok je trajala, izgledala je kao predznak nečeg valjanog, kao početak nekakvog neočekivano dobrog vremena. Ipak, Luka